

Opgave 1 Geweld tegen hulpverleners

Bij deze opgave horen de teksten 1 tot en met 5 uit het bronnenboekje.

Inleiding

De Stichting Ideële Reclame (SIRE) vestigde de publieke aandacht op geweld tegen hulpverleners. Ze gebruikte 'een interpretatie' van de cijfers in haar campagne 'Handen af van onze hulpverleners'. Een gevolg daarvan was dat in de media gediscussieerd werd over de vraag hoe omvangrijk deze vorm van geweld nu werkelijk was (tekst 2). Vragen over omvang, ernst en oorzaak gaan vaak vooraf aan het uiten van onvrede en het stellen van eisen aan de overheid om een probleem aan te pakken.

Lees tekst 1.

SIRE bedient zich van een techniek die in de reclame 'normaal' is om aandacht te trekken namelijk het uitvergroten en overdrijven van een gegeven. Campagneleider Hans Peters noemt dit uitvergroten en overdrijven "een interpretatie" (regels 24-26) en daarmee doet hij het voorkomen alsof het gaat om het uiten van een mening en dat is in Nederland een grondrecht. Grondrechten zijn er in soorten.

1p 1 Tot welke soort grondrechten wordt 'vrijheid van meningsuiting' gerekend?

De wet stelt grenzen aan de vrijheid van meningsuiting.

2p 2 Welke grenzen stelt de wet aan de vrijheid van meningsuiting? Noem twee van die grenzen.

Lees tekst 2.

Het kabinet liet nader onderzoek doen om zo een beter beeld te krijgen van de aard en omvang van agressie en geweld tegen hulpverleners en functionarissen in de publieke sector. Het beeld dat uit de politiestatistieken blijkt, is kennelijk niet precies genoeg.

2p 3 – Op welke gegevens zijn politiestatistieken gebaseerd?
– Leg uit dat de cijfers in de politiestatistieken niet overeen hoeven te komen met de werkelijke omvang van het gepleegde geweld tegen hulpverleners en functionarissen in de publieke sector.

Lees tekst 3.

Sommige theorieën die crimineel gedrag verklaren geven verklaringen op macroniveau (de maatschappij als geheel), andere theorieën geven verklaringen op microniveau (het individu).

3p 4 – Geef twee voorbeelden van verklaringen op individueel niveau waarom sommige mensen geweld tegen hulpverleners gebruiken.
– Geef een voorbeeld van een verklaring op maatschappelijk niveau waarom sommige mensen geweld tegen hulpverleners gebruiken.

- 3p 5 Geweldscriminaliteit kan materiële en immateriële gevolgen hebben.
- Is er in de regels 14-20 sprake van materiële of van immateriële gevolgen?
 - Geef ook twee voorbeelden van mogelijke gevolgen van geweld tegen hulpverleners uit de andere categorie.

Lees tekst 4.

- In de regels 18-35 van tekst 4 staat een aantal voorstellen van de ACP. Maatregelen om criminaliteit te bestrijden kunnen passen in een meer preventief beleid of in een meer repressief beleid.
- 2p 6 Leg met gebruikmaking van de voorstellen van de ACP uit wat een meer preventief en wat een meer repressief beleid is.

Zie de regels 8 tot en met 10 van tekst 4.

- De ACP-voorzitter roept kabinet en Tweede Kamer op om met vervolgstappen te komen. Kabinet en Tweede Kamer hebben verschillende taken.
- 4p 7
- Noem een taak van het kabinet en een vervolgstap die daarbij past.
 - Noem een taak van de Tweede Kamer en een vervolgstap die daarbij past.

Lees tekst 5.

- Harte geeft in de regels 23-29 van tekst 5 twee overwegingen die een reden kunnen zijn voor justitie om psychiatrische patiënten niet te vervolgen. De eerste reden (de verdachte is al opgenomen) is te begrijpen vanwege de doelen die nagestreefd worden met het opleggen van straf. De tweede reden om ze niet te vervolgen (ze zijn niet toerekeningsvatbaar) is te begrijpen vanwege de juridische mogelijkheid voor het opleggen van een straf.
- 2p 8 Leg aan de hand van twee doelen van straf uit dat iemand die al gedwongen is opgenomen in een psychiatrische kliniek vaak niet wordt vervolgd.
- 1p 9 Op grond van welk beginsel uit het strafrecht zou de officier van justitie kunnen besluiten om niet over te gaan tot vervolging van een patiënt die gedwongen opgenomen is in een psychiatrische kliniek?

Het Nederlandse strafrecht kent zowel elementen die passen bij daadrecht als bij daderrecht. Bij geweld tegen hulpverleners in de psychiatrie wordt slechts tien procent van de zaken die ter kennis komen van de politie, vervolgd. Dat is minder dan bij andere gevallen van geweldpleging.

- 3p 10
- Geef een omschrijving van de begrippen daadrecht en daderrecht.
 - Past het meer bij daadrecht of bij daderrecht dat psychiatrische patiënten die geweld plegen minder vaak vervolgd worden dan andere geweldplegers?

Opgave 1 Geweld tegen hulpverleners

tekst 1

“Zo’n 80 procent van de hulpverleners is in 2011 bedreigd of mishandeld”

Vlak voor oud en nieuw lanceerde de Stichting voor Ideële Reclame (SIRE) de campagne ‘Handen af van onze hulpverleners’. In radio- en tv-
5 commercials, advertenties en posters wil SIRE geweld tegen hulpverleners aan de kaak stellen. Op de affiches staat dat “zo’n 80 procent van de ambulancemedewerkers, politie-
10 agenten en brandweermannen dit jaar [in 2011, red.] is bedreigd of mishandeld tijdens hun werk”. Ook in het radiospotje wordt dit percentage genoemd. De tv-spotjes tonen een
15 verpleegster die aan haar haren wordt getrokken en een ambulance-medewerker die belagers van zich af moet slaan. Lezeres Marjolein Deuk

tippte de redactie (van NRC Next),
20 omdat ze de commercial “nogal suggestief” vond – en ook lezer Jacco Broek schrijft dat de 80 procent hem “wel erg veel” lijkt.
(...)
SIRE-campagneleider Hans Peters
25 noemt de 80 procent desgevraagd “een interpretatie”. SIRE, zo verduidelijkt hij, is “geen onderzoeksbureau, maar een initiatief vanuit de communicatiebranche”. De zestien
30 reclame- en communicatiemensen in het bestuur van SIRE besloten in 2011 om geweld tegen hulpverleners “aan de kaak te stellen”. Die 80 procent is SIRE’s manier om “de
35 aandacht te trekken”, aldus Peters.
(...)

bron: Berger, L. (2012, 6 februari). “Zo’n 80 procent van de hulpverleners is in 2011 bedreigd of mishandeld”. NRC Next. Geraadpleegd 15 oktober 2012 via <http://www.nrcnext.nl/blog/2012/02/06/next-checkt-zon-80-procent-van-de-hulpverleners-is-in-2011-bedreigd-of-mishandeld/>.

tekst 2

Geweld tegen hulpverleners daalt al jaren

**Volgens de Stichting Ideële Reclame (SIRE) neemt het geweld tegen hulpverleners jaarlijks toe. Het is reden voor een grootschalige campagne, waarin SIRE het beeld schetst dat de onrust in ons land over het geweld
5 helemaal overeen te komen met het rapport van de overheid over het geweld.**

In opdracht van het kabinet is er vorig jaar, net als in 2007 en 2009, landelijk onderzoek gedaan naar de aard en omvang van agressie en geweld binnen de publieke sector. Uit dit onderzoek blijkt dat het percentage slachtoffers is gedaald
10 van 66 procent in 2007 en 65 procent in 2009 naar 59 procent in 2011. (...)

bron: *Geweld tegen hulpverleners daalt al jaren (2012, 4 januari). Geraadpleegd 15 oktober 2012 via <http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Binnenland/article/detail/3104719/2012/01/04/Geweld-tegen-hulpverleners-daalt-al-jaren.dhtml>.*

tekst 3

Al dat geweld, dat zijn géén incidenten

Het aantal meldingen van geweld tegen hulpverleners rond de jaarwisseling neemt toe. “Niet verbazend”, vindt psycholoog Heilwine
5 Bakker. “We hebben te maken met een groot maatschappelijk probleem.” Bakker begeleidde de afgelopen vijftien jaar honderden hulpverleners die werden geschopt,
10 geslagen of uitgescholden. (...)

Wat is u het meest bijgebleven van de honderden gesprekken die u met hulpverleners heeft gevoerd?
“Dat het bijna nooit om incidenten
15 gaat. De hulpverleners die ik spreek werken vaak al jaren in een geweldsklimaat. Daardoor is de schade ook zo groot: ze voelen zich eenzaam en beschaamd. Velen vragen zich af:
20 waar doe ik dit nog voor?”

naar: Al dat geweld, dat zijn géén incidenten. NRC Handelsblad (2012, 2 januari).

tekst 4

Aanscherping maatregelen terugdringen geweld tegen politie

De ACP¹⁾ is van mening dat een aanscherping van de maatregelen in het terugdringen van het toenemende geweld tegen politiemensen niet
5 langer kan uitblijven. “De berichten over geweld tegen politiecollega’s uit de media, zijn helaas het topje van de ijsberg. Het kabinet en de Tweede Kamer moeten dan ook met vervolgstappen komen. Als ACP hebben wij
10 een aantal voorstellen om dit diepliggende en hardnekkige probleem aan te pakken”, aldus ACP-voorzitter Gerrit van de Kamp.
(...)
15 Om bij te dragen aan oplossingen op korte termijn heeft de ACP de volgende voorstellen:

- De strafmaat en hoogte van boetes zoals tijdens Oud & Nieuw
20 permanent instellen.
- Aanscherping van het lik-op-stukbeleid.
- Vereenvoudiging van het administratiesysteem bij bijvoorbeeld
25 belediging.
- Horeca aanpakken op overlast veroorzaakt door klanten.
- Invoering verbod tot toegang horeca aan daders.
- Minimumstraf invoeren, waarbij
30 een taakstraf niet meer mogelijk is bij dit soort misdrijven.
- Opgelopen lange termijnschade van politiemensen verhalen op de
35 daders. (...)

naar: Aanscherping maatregelen terugdringen geweld tegen politie (2012, 30 januari). Geraadpleegd 15 oktober 2012 via <http://www.acp.nl/de-acp/actueel/nieuws/single-item/artikel/2012/01/30/aanscherping-maatregelen-terugdringen-geweld-tegen-politie/>.

noot 1 De ACP is een politievakbond.

tekst 5

Geweld tegen hulpverlener psychiatrie vaak onbestraft

Geweld tegen hulpverleners in de psychiatrie leidt zelden tot een strafzaak. Van de ruim 2.600 geweldsincidenten die door GGZ-
5 medewerkers werden gemeld in een onderzoek van de Vrije Universiteit Amsterdam, kwamen er 70 voor de rechter. (...)

10 Dat veel geweld onbestraft blijft, komt deels doordat medewerkers in driekwart van de gevallen geen aangifte doen. Ze vinden dat het incident niet ernstig genoeg is of dat het bij hun werk hoort.

15 Van de 704 zaken die wel bij de

politie kwamen, leidde slechts 10 procent tot strafvervolging. Dat is volgens criminologe Joke Harte van de VU opmerkelijk: “Het zijn over-
20 zichtelijke zaken. Het is bekend waar de dader is en er zijn meestal getuigen.”

Harte denkt dat justitie weinig prioriteit geeft aan geweld door
25 psychiatrische patiënten, omdat zij vaak toch al zijn opgenomen. Ook wordt er wellicht te gemakkelijk van uitgegaan dat de dader ontoerekeningsvatbaar is. “Onterecht, want
30 ook iemand met een stoornis kan een geplande aanval doen.” (...)

bron: Stoffelen, A. (2012, 6 maart). Geweld tegen hulpverlener psychiatrie vaak onbestraft. de Volkskrant.